

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 137/13

Λουξεμβούργο, 22 Οκτωβρίου 2013

Απόφαση στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-105/12, C-106/12 και
C-107/12

Staat der Nederlanden κατά Essent NV, Essent Nederland BV, Eneco
Holding NV και Delta NV

**Περιορισμοί της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων αφορώντες επιχειρήσεις
δραστηριοποιούμενες στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου
δύνανται να συνάδουν με το ευρωπαϊκό δίκαιο**

*Οι σκοποί διατηρήσεως ανόθευτου ανταγωνισμού για την προστασία των καταναλωτών και
κατοχυρώσεως της ασφάλειας των ενεργειακών προμηθειών αποτελούν επιτακτικούς λόγους
γενικού συμφέροντος*

Σύμφωνα με οδηγίες του 2003, το δίκαιο της Ένωσης σχετικά με την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου σκοπό έχει, μεταξύ άλλων, να διασφαλίσει ανοικτή και διάφανη αγορά, χωρίς διακρίσεις και διάφανη πρόσβαση στο δίκτυο διανομής και ανταγωνισμό επί ίσοις όροις¹.

Κατά πρόσφατη νομοθεσία του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, ιδιώτης επενδυτής δεν δύναται να αποκτήσει ή να κατέχει μετοχές ή συμμετοχές στο μετοχικό κεφάλαιο διαχειριστή δικτύων διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου επί ολλανδικού εδάφους («απαγόρευση ιδιωτικοποιήσεως»). Επιπλέον, απαγορεύονται δεσμοί κυριότητας ή ελέγχου μεταξύ, αφενός, των εταιριών ομίλου στον οποίο ανήκει ένας τέτοιος διαχειριστής και, αφετέρου, των εταιριών που αποτελούν μέρος ομίλου στον οποίο ανήκει επιχείρηση παραγωγής, προμήθειας ή εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου επί ολλανδικού εδάφους («απαγόρευση συμμετοχής σε όμιλο»). Τέλος, ο εθνικός νόμος απαγορεύει επίσης την τέλεση ή άσκηση από έναν τέτοιο διαχειριστή και από τον όμιλο στον οποίο αυτός ανήκει πράξεων ή δραστηριοτήτων που θα μπορούσαν να θίξουν το συμφέρον της διαχείρισεως του δικτύου για το οποίο πρόκειται («απαγόρευση δραστηριοτήτων δυναμένων να παραβιάσουν τη διαχείριση του δικτύου»).

Κατά τη θέσπιση της νομοθεσίας αυτής, η Essen, η Eneco και η Delta ήσαν καθετοποιημένες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνταν τόσο στην παραγωγή, προμήθεια και/ή εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας και/ή φυσικού αερίου επί ολλανδικού εδάφους όσο και στη διαχείριση και εκμετάλλευση δικτύων διανομής ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου επί του εδάφους αυτού.

Κατόπιν της θεσπίσεως της εθνικής νομοθεσίας με την οποία εισήχθησαν οι απαγορεύσεις ιδιωτικοποιήσεως, συμμετοχής σε όμιλο και δραστηριοτήτων δυναμένων να παραβιάσουν τη διαχείριση του δικτύου, η Essent NV διασπάστηκε, την 1η Ιουλίου 2009, σε δύο χωριστές εταιρίες: αφενός, στην Enexis Holding NV (για τη διαχείριση δικτύου διανομής φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας επί ολλανδικού εδάφους και της οποίας το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου κατέχεται από δημόσιες αρχές), και, αφετέρου, στην Essent NV (για την παραγωγή, προμήθεια και εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου). Η τελευταία εταιρία αγοράστηκε από θυγατρική γερμανικού ομίλου ειδικευμένου στον ενεργειακό τομέα, την RWE AG. Η Eneco Holding NV και η Delta NV δεν διασπάστηκαν, αλλά όρισαν τις θυγατρικές τους Stedin Netbeheer BV και Delta Netwerkbedrijf BV διαχειριστές αντιστοίχως των δικτύων τους διανομής.

¹ Οδηγία 2003/54/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2003, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την κατάργηση της οδηγίας 96/92/EK (ΕΕ L 176, σ. 37), και οδηγία 2003/55/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2003, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και την κατάργηση της οδηγίας 98/30/EK (ΕΕ L 176, σ. 57).

Στο πλαίσιο αυτό, η Essent, η Eneco και η Delta προσέφυγαν στα εθνικά δικαστήρια, ισχυριζόμενες ότι η εθνική νομοθεσία είναι ασύμβατη με την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων. Το Hoge Raad der Nederlanden (Ανώτατο Ακυρωτικό, Βασίλειο των Κάτω Χωρών), στο οποίο έφθασαν σε τελευταίο επίπεδο οι υποθέσεις αυτές, αποφάσισε να ρωτήσει το Δικαστήριο επί του ζητήματος αυτού.

Το Δικαστήριο διαπιστώνει, κατ' αρχάς, ότι η απαγόρευση ιδιωτικοποίησης –η οποία σημαίνει ειδικά ότι ουδείς ιδιώτης επενδυτής δύναται να αποκτήσει μετοχές ή συμμετοχές στο κεφάλαιο ενός δραστηριοποιούμενου επί ολλανδικού εδάφους διαχειριστή δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου– εμπίπτει στο άρθρο 345 ΣΛΕΕ, το οποίο διατυπώνει την αρχή της ουδετερότητας των Συνθηκών έναντι του καθεστώτος ιδιοκτησίας στα κράτη μέλη, κατά την οποία αρχή, μεταξύ άλλων, τα κράτη μέλη θεμιτώς δύνανται να επιδιώκουν τον σκοπό που συνίσταται στη δημιουργία ή διατήρηση ενός καθεστώτος δημόσιας ιδιοκτησίας για ορισμένες επιχειρήσεις.

Παρά ταύτα, το άρθρο 345 ΣΛΕΕ δεν έχει ως αποτέλεσμα να εξαιρέσει τα υπάρχοντα καθεστώτα ιδιοκτησίας στα κράτη μέλη από τους θεμελιώδεις κανόνες της Συνθήκης ΛΕΕ, και μεταξύ αυτών από αυτούς της απαγορεύσεως των δυσμενών διακρίσεων, της ελευθερίας εγκαταστάσεως και της ελεύθερης κινήσεως κεφαλαίων. Επομένως, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, λαμβανομένων υπόψη των αποτελεσμάτων της, η απαγόρευση ιδιωτικοποίησης συνιστά εμπόδιο για την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων.

Πάντως, οι λόγοι που αποτελούν το υπόβαθρο της γενομένης από την εθνική νομοθεσία επιλογής του συστήματος ιδιοκτησίας αποτελούν παράγοντες που μπορούν να ληφθούν υπόψη ως στοιχεία δυνάμενα να δικαιολογήσουν περιορισμούς της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων. Στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να προβεί στην εξέταση αυτή.

Όσον αφορά τις απαγορεύσεις συμμετοχής σε όμιλο και δραστηριοτήτων δυναμένων να παραβιάσουν τη διαχείριση του δικτύου, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι και αυτές αποτελούν εμπόδια για την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων, εμπόδια τα οποία πρέπει να δικαιολογηθούν. Εν προκειμένω, επισημαίνει ότι οι σκοποί καταπολεμήσεως των διεπιδοτήσεων εν ευρεία εννοία, περιλαμβανομένης της ανταλλαγής στρατηγικών πληροφοριών, διασφάλισης διαφάνειας στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου και αποτροπής στρεβλώσεων του ανταγωνισμού, τους οποίους αναφέρει ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου, αποβλέπουν στη διασφάλιση ανόθευτου ανταγωνισμού στις αγορές παραγωγής, προμήθειας και εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου. Επιπλέον, ο σκοπός καταπολεμήσεως των διεπιδοτήσεων αποβλέπει στη διασφάλιση επαρκούς επενδύσεως στα δίκτυα διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου.

Έτσι, κατά το Δικαστήριο, με τα επίμαχα εθνικά μέτρα επιδιώκονται επιτακτικοί σκοποί γενικού συμφέροντος. Πράγματι, ο σκοπός υπάρξεως ανόθευτου ανταγωνισμού επιδιώκεται επίσης από τη Συνθήκη ΛΕΕ, και τούτο, τελικά, για την προστασία των καταναλωτών. Επιπλέον, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η προστασία των καταναλωτών αποτελεί επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος.

Στη συνέχεια, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι ο σκοπός διασφάλισης επαρκούς επενδύσεως στα δίκτυα διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου αποβλέπει στην κατοχύρωση ειδικά της ασφάλειας των ενεργειακών προμηθειών, σκοπό που και αυτόν το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει ως επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος.

Τέλος, οι απαγορεύσεις συμμετοχής σε όμιλο και δραστηριοτήτων δυναμένων να παραβιάσουν τη διαχείριση του δικτύου εισήχθησαν με τον ολλανδικό νόμο που ο ίδιος, μεταξύ άλλων, τροποποίησε τις εθνικές διατάξεις που είχαν θεσπιστεί για τη μεταφορά των οδηγιών του 2003 στην ολλανδική έννομη τάξη. Μολονότι οι απαγορεύσεις αυτές δεν επιβάλλονται από τις εν λόγω οδηγίες, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών, με τη θέσπιση των μέτρων αυτών, επεδίωξε σκοπούς τους οποίους αφορούν οι οδηγίες αυτές.

Κατά συνέπεια, οι σκοποί που ανέφερε το αιτούν δικαστήριο δύνανται, κατ' αρχήν, ως επιτακτικοί λόγοι γενικού συμφέροντος, να δικαιολογήσουν τα διαπιστωθέντα εμπόδια των θεμελιωδών ελευθεριών.

Πάντως, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι πρέπει ακόμη τα εν λόγω εμπόδια να είναι κατάλληλα σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς και να μην υπερβαίνουν το αναγκαίο όριο για την επίτευξη των σκοπών αυτών, πράγμα που στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να εξακριβώσει.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να θέσουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο απόκειται να λύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)"

☎ (+32) 2 2964106